

ד.ל.

פ ר ר ו ס ר ו ק ו ל מ ס י 55/ב

סיסיבת ועדת החוקה, חוק ומספט
שהתקייסה ביום ג', כ"ט באב תשי"ג-10.8.53 בטעה 11.40.

הסתתפרו: ב. אזניה - ס"ס היו"ר

- ד. בר-רב-האי
- ס. בגין
- י. בדר
- י. הררי
- ז. ורהפטיג
- י. קליבוב

בעדרו:

- ס. ארם
- ס. אונג
- ע. איכילוב
- ע. אסף
- ע. הלל
- נ. חת
- ת. טובי
- י. כסה
- ע. טיסון
- ס. קסיס
- ח. רובין
- י. שפירא
- ר. שרי
- ס. לורנס
- א. תבורי

סוזמניס: א. ידין - המסנה ליועץ המספטי

- ה' קיטרון - מסרד המספטיס
- י. ויינס - מסרד המספטיס

ה' אומיסקיין - מטעם הקק"ל
ד"ר יעקבי -

סדר-היום: חוק קק"ל קיימת לישראל

היו"ר ב. אזניה: בני פותח את היסיבה.

חוק קק"ל קיימת לישראל.

היו"ר ב. אזניה: הזמנו את בני יעקבי הקק"ל לשפוע את הערותיהם לחוק.

ה' אומיסקיין: קראתי היום בעיון את הדברים שנתפרו בכנסת בקריאה

הרשונה של החוק הזה. חברים רבים הדגיסו כי העברת הקק"ל לסטנוס של חברה ישראלית בטה בטוחה. גם בני מדגיס זאת. לכן אנחנו חושבים כי החוק הזה דחוף מאוד, ורצוי לקבלו טוקדם ככל האפשר. בני פונים אל הוועדה וגם אל הכנסת להסתדל בסידת האפשר שהדבר ייגמר לפני פגרת הכנסת.

כדי להחיס את הדיון בחוק זה הסכטנו לכסה

ויותרים. הצעת החוק נוסחה בטותף על-ידינו ועל-ידי מסרד המספטיס. בהצעה שמנחנו ניסחנו היו כסה דברים שהמססלה לא סצאה לנכון להכניסם להצעת החוק. כדי להחיס את הדיון אין אנחנו עומדים על הצעתנו. ישנו רק יוצא מן הכלל אחד, שנתנו בני רוצה להכניס לפני הוועדה.

ועדת החוקה, חוק מס' 10.8.53
חוק קרן קיימת לישראל.

ר.ל.

ה' ארסיסקין: הקק"ל מטפלת בעזבונות בחיים. לפי סידור זה מטפיר בעל העיזבון את עזבונו לקק"ל בעודו בחיים, ומקבל סכום מסויים לטווח כל ימי חייו. בטנה התחרונה עטינו בטסח זה עסקים בטורי של מליון לירות. העסק הזה התפתח מאוד. המטפלה מאוד מעונינת בדבר הזה, ותמיד נתנה לבו את עזרתה בו. מצאנו לנכון להכניס בחוק הקק"ל סעיף הנוגע לעזבונות בחיים. מטרה המטפסים אישר תחילה את הצעתנו, בה נאמר כי על עזבונות בחיים לא יחולו תקנות הביטוח הקיימות. ההצעה הובאה לדיון בממשלה, ואם"כ הוצא הסעיף הזה מן החוק ולא הובא לדיון בכנסת. מסיחות שהיו לנו עם נציגי מטרה המטפסים ועם טר המטפסים בעצמו, הבנו כי הדבר הוצא מן החוק מפני שהענין של עזבונות בחיים אינו כה ברור ומיין זה טובח יוריד. אין אנחנו עומדים דוקא על כנוסח שהצענו לממשלה. אנחנו מוכנים להציע להכניס סעיף המוסר: "חוק הפיקוח על עסקי ביטוח תשי"א-1952 לא יחול על הקק"ל", מבלי להגביל את הדבר לענין של עזבונות בחיים.

הסעיף הזה לא יטנה הרבה לטענה. אחרי שהחוק הזה ימושר על-ידי הכנסת, יהיה עלינו להביא את תקנות החברה החדשה לאיטור מטרה המטפסים. תקנות אלו כבר מוכנות והן גם אוטרו על-ידי הועד-הפועל הציוני ועל-ידי ההנהלה הציונית. לפי אותן התקנות ניתנת לבו הזכות לעסוק בעסקי עזבונות וכד'. בכרונה לא הכנסנו את הזכות לעסוק בעניני ביטוח חיים. דומני כי בצורה זו יטסס הסעיף לאותה מטרה הוגבלת שלה התכוונו קודם לכן, ולא יעורר התנגדות, אני מקווה, מצד מטרה המטפסים.

ה' קיסרון: לא הוצאנו את הסעיף מפני שהביטוח לא מצא חן בעינינו. הבאנו את החוק בפני ועדת הסרים לעניני חוקים, שם העיר ד"ר יוסף כי היות קיים ספק אם הדברים האלה הם עסקי ביטוח או לאו. אם נאמר בפירוש בחוק שלנו ששהו הבא להסיר ספק, עלולים לפרט זאת באנגליה כמילו כמן אנחנו יוצאים מהנחה שאלה הם עסקי ביטוח, ודבר זה עלול לגרום נזק לפעולותיה של הקק"ל באנגליה. אינני בא לאמר שחשט זה נכון או אינו נכון, אבל אין זה ענין של התנגדות מצד מטרה המטפסים.

ט. גבין: הייתי רוצה לקבל הנציג קק"ל הסבר יותר מטורט לפיסקה הראשונה של דברי ההסבר לחוק, מדוע דרוט לכך דוקא חוק ומדוע אי-מאשר להעביר את הקק"ל לחברה זרה לחברה ישראלית שלא בדרך חקיקת חוק.

ה' ארסיסקין: גם אנחנו חשבנו כי יותר קל ללכת לפי החוק הקיים, מולח דבר זה היה בלתי אפשרי מטלוט טיבות. ישנם שלושה סוגי רכוש שאיננו יכולים להעבירה על שם החברה החדשה. הסוג הראשון הוט הרכוש הקרקעי שלנו הנמצא בחלק הערבי של הארץ: מדפות גוט עציון, מדפת עטרות, מטפיר גרטיים בירגליה בעיר העתיקה, וקיבוץ סנקרא פעם "כפר דרום" בקירבת עזה. אם אנחנו מטלית את קיומה של החברה הבריחית, שעל טמה רטופים הקרקעות הללו בספרי הטאנו של אותה תקופה, יהיה הרכוש הזה להפקר. אין אנחנו יודעים בדיוק מה ערכו של הריטוח הזה על שם החברה הבריחית, אבל לא מצאנו לנכון לבטל זאת. סוג שני של רכוש, אני מקווה שנעבירו על שם החברה החדשה, אבל הדבר יקח זמן. סוג זה קטור בחוקי סס ההכנסה באנגליה. יש מפורות לפי החוקים הבריטיים להעביר סכומים גדולים ססס ההכנסה מאנטים מטלית, אם הדבר הזה נעשה למטרות צדקה. בזמנו היה לקק"ל מטפס בטלה אם היא חכרת צדקה או לאו, והיא נכסלה. לאחר זאת הקיטונו גוף מיוחד סנקרא "חברה של הקק"ל לצדקה". החברה הזאת מקבלת סכומים גדולים הקטורים בהחזרת סס ההכנסה. לחברה הזאת היה הסכס עם הקק"ל, לפיו רכסה הקק"ל מדמות נכספים אלה והחזיקה אותן כנאטנה של החברה לצדקה. אנחנו מטפסים דרך לשנות את חרזה ההכנסות ולהעבירו על שם החברה החדשה. אני מקווה לאוכל לעשות זאת, אבל לעת עתה אי-אפשר לבטל את החברה הקודמת לגבי סוג זה. סוג שליסי הוא כספים: צוואות שנעשו לטובת החברה הבריחית. ישנן גם צוואות של אנשים שעדיין בחיים, וישנן אנחנו יודעים עליהן עדיין.

ועדת החוקה, חוק וסמפס
10.8.53
חוק קרן קיימת לישראל.

ר.ל.

ה' אוסיסקין: מטלות סיבות אלה אין לנו אפשרות להעביר את הרכוש בצורה אחידה על שם החברה החדשה. בטח זמן די ניכר יהיה עלינו להחזיק בשם החברה הקודמת. מפני דבר זה מסובך, אבל יש הכרח לעשות זאת.

בנוגע להערתו של ה' קיטרון, אם הכוונה היתה להקל על פעולותינו באנגליה, הרי באנגליה בחשבות פעולות אלה כבר זמן לעסקי ביטוח. מסיבה זאת כמעט שאין אנחנו עושים שם עסקים כאלה, כיון שאיננו יכולים לקבל על עצמנו עול של חברת ביטוח.

היו"ר ב. אזניה: נעבור לדיון בסעיפי החוק.

א. ידיו: ברצוני להציג שאלה בפני ב"כ הקק"ל בקשר עם שלוש הסעיפים הראשונים. אפשר היה לתאר ההעברה הזאת: הקק"ל הקיימת טייסת חברה כפי שהחוק מספיק אותה לעשות זאת, פונה אל שר המשפטים בדרך הרגילה, מקבלת ממנו את המיסור לרישום חברה חדשה. לאחר זאת היא בא החוק, היה מתחיל בסעיף הרביעי והיה אומר כי החברה החדשה הזאת תהיה פטורה מססים מסויימים ויהיו לה סמכויות מסויימות. כאן הלכו בדרך אחרת. החוק התחיל מטלב יותר טוקום. הוא מספיק את החברה הקיימת לייסד את החברה החדשה, דבר שהיה יכולה לעשותו גם בלי ההסמכה הזאת; הוא מספיק את שר המשפטים לאשר את החברה החדשה, דבר שהוא יכול לעשותו גם בלי ההסמכה הזאת, וכך. השאלה היא מדוע פציעים את החוק בצורה שהוא מוצע כאן ואין הולכים בדרך שתיארתי תחילה.

ה' אוסיסקין: הכוונה היתה לטתור הרבה יותר רחב. הקק"ל היתה מעוניינת גם לקבל הכרה ציבורית מטעם הכנסת וגם בדברים פרקטיים שרצינו להכניסם. בטח הזמן הסתנו פני הדברים. בטח חוק מעטד ההסתדרות הציונית וקבע את אשר קבע בעניני מסים, דברים החלים גם עלינו. אשר להכרה בקק"ל, דבר זה הוזכר על-ידי מטרד המשפטים ואף הובא לישיבת ועדת הסרים, אך שם חחלט להוציא גם את הסעיף הנוגע לעניני ביטוח וגם את הסעיף הזה. מסיבות בלתי ידועות לנו לא רצו בסעיף הזה, ואנחנו איננו מעוניינים בהארכת הדיון בחוק בגללו.

ז. ורהפטיג: היה לנו תקדים של חקיקת חוק בענין דומה, בנק אפ"ק. הדבר היה שונה בכך ששם לא נטארה החברה הקודמת אלא חוסלה עם הקמת החברה החדשה. בכל זאת כדאי היה לעיין בחוק הזה. מדברי ההסבר של ה' אוסיסקין נדמה לי כי החוק מיותר. אם זה רק ענין של הקמת חברה חדשה, דרושים רק סעיפים 4 ו-5; כל יתר הסעיפים מיותרים. אינני יודע אם נכון להסתמס בחוק של הכנסת כשאפשר ללכת בדרך הרגילה, ביחוד כשאין כאן קיצור דרך, כי גם לפי הצעתכם יהיה צורך במיסור של התזכיר והתקנות וכל הפרוצדורה הרגילה.

ד. בר-רב-האי: התשובה לטענה שהחוק מיותר - בסעיף שנמחק. היה טעם לחוק על כל סעיפיו כשהיה בו סעיף דקלרטיבי על פעטדה של הקק"ל. אני כשלעצמי הייתי רוצה לחדש את הנוסח הקודם, עם הדקלרציה. אם נעשה זאת, נלך בעקבות חוק מעטד ההסתדרות הציונית.

י. הררי: מה ביחס לטס רישום החברה?

ה' אוסיסקין: החברה מסוחררת מטס זה.

ועדת החוקה, חוק וטסט
10.8.53
חוק קרן קיימת לישראל.

ר.ל.

ד"ר יעקבי:

הפרוצדורה של סכסכיה חלקית אינה מוכרת בחוק. לכן יש צורך בחוק מיוחד, המאפשר זאת.

אשר להערתו של סר ידין בנוגע לסלוסה הסעיפים הרטורניים: סלוסה סעיפים אלה הם למעשה שמרית פליטה של בקשתנו להכרה רשמית על-ידי המדינה. טוב עשו משרד המשפטים והמסלה שהסכימו להטמיר לפחות צורה זו של הכרה רשמית בקק"ל. ביקשנו דקלציה יותר ברורה, אך אותה לא קיבלנו. הצורה הזאת גם נותנת לנו משרות להסתחרר סמטי הריטום, כי זה ייעשה על פי החוק. זה חשוב לנו, בהתחשב עם הטקטיות הגדולות של החברה.

מניסיון אלה אני מבקש להטמיר את סלוסה

הסעיפים הרטורניים.

י. ויינברג:

אני רוצה להוסיף כמה דברים להיסטוריה של

החוק הזה. החוק בא ביזמת הקק"ל. ההצעה שהובאה היתה יותר רחבה. עיקר הוראות החוק באו לקבוע פריבילגיות שונות בדבר שחרור ככל מיני סמים, יחסים בין חוכרים ומחכירים וכד'. אינני חושב שמגלה דבר שמסור לגלות. אם מוסר כי במסלה לא הצאו לנכון לפתור את הבעיות האלה בחוק. קיים הסדר מסויים בענין זה, והוא יופעל גם להבא. לעצם זאת ברור כי את הסידור הזה של סכסכיה כמעט אנוניברסלית אבל לא אנוניברסלית לגמרי, אפשר היה לעשות רק בדרך של חלק. סעיפים 6 ו-7 אי-אפשר להסדיר בדרך אחרת. לפעם דרוש חוק, וככלל סעיפים אלה ניסחון במשרד המשפטים את הצעת החוק הזאת.

באשר להקמת החברה החדשה, היתה אפשרות טרחיקת

לכת שהחוק יקום את החברה, כלומר, מה שנקרא "חברה סטטוטורית". לכך היתה התנגדות מצד הקק"ל, אשר רצתה להדגיש את אי-תלותה במדינה, מאחר שהיא מוסד של העם היהודי. היה רצון לעשות משהו הדומה למה שקוראים באנגלית "צ'רטרד קורפני", כלומר, שטר המשפטים יקבל את התקנות למיטור ויתן את ההוראה בדבר הקמת החברה.

לו הלכנו בדרך שציינ סר ידין, לא היינו יכולים לתת את הסמכויות הניתנות בסעיפים 6 ו-7. לטעם כך דרושים הסעיפים הרטורניים.

הסעיף הדקלרטיבי בא במקום פרימטבל בחוקים אמריים. ההצעה הובאה למסלה עם הסעיף הדקלרטיבי, ובה נדחתה בגלל הסעיף הזה. מדוע - אינני יודע. ומכיון שזאתו סעיף אינו בוגע לעיקר הדברים, ומכיון שהוא אשר הביא לדחיית החוק, באה ההצעה לוותר עליו, והחוק הוצע בלי הסעיף הדקלרטיבי.

הוצאת הסעיף בענין הביטוח נעשתה סמטי סיבות: הסיבה האחת היתה שהיו מבין הסרים שהתנגדו לכך שהקק"ל תהיה פטורה בכלל מפיקוח, אמילו בגבולות של עיזבון בחיים. הסיבה השניה היתה שהכנסת הוראה מפורשת האוסרת כי עזבונות בחיים לא יחולו עליהם סעיפי הפיקוח על מי חוק הביטוח, יכולה לעזור ויכולה גם להפריע לקק"ל. הכוונת "עיזבון בחיים" אינו מוסר ולא כלום מבחינה משפטית. ישנן סתי צורות של עיזבון בחיים: הצורה האחת היא שאדם מוסר את רכוסו לקק"ל ותפורתה מקבל סכום מסויים לכל ימי חייו מרכוסו. דבר כזה, גם לדעת מוסמים באנגליה, אינו ביטוח אלא באפנות. הצורה השניה היא שבעל העיזבון מתנה את נתינתו בקבלת סכום מסויים למו דוקא מרכוסו. צורה זו היא ביטוח. כשהקק"ל עוסקת בחו"ל בעיסקות כאלו, הרי זה דוקא בצורה שבה היא מתחייבת לסלח לאדם מרכוסו. לכן אין הקק"ל צריכה להיות מעונינת בסעיף הזה.

בפקודת הפיקוח על הביטוח ישנה הוראה האוסרת סמי-אפשר לעטוק בביטוח אלא אם מכניסים פקדון מסויים. הסטורניים על כך בארץ לא דרשו שהקק"ל פקדון וגם אינם רואים את עסקי העזבונות כעסקי ביטוח.

מניסיון אלה לא רצתה המסלה לעורר את

המסלה.

י. ויינס:
אני מבקש שבענין הביטוח תסמך הוועדה את חוות דעתו של שר הסטפטים, או תתן לי שהות להביא לה את דעתו.

י. הררי:
אני בדעה שיש צורך בחוק בענין הקק"ל. אבל הסעיף הראשון אינו אוסר דבר. גם בלעדו רשאית הקק"ל להקים גוף סמוגדי. אפשר לכתוב זאת בצורה אחרת: לחייב את הקק"ל תוך ששה חדשים להביא להסמלה תקנות וכד' של החברה החדשה שתקרא בסם "קק"ל", ושום חברה אחרת לא תהיה רשאית להיקרא בסם זה. אח"כ אפשר לכתוב 'שהשר יאשר את התקנות. אם אין הולכים בדרך זו, אין ברור מדוע דרוש הסעיף הזה.

ה' גוסיסקין:
אין החברה החדשה יצירה חדשה אלא שינוי פני החברה הקודמת. לכן אין אנחנו חוששים לנכון להכניס סעיף הכחייב אותנו לעשות זאת במסך ששה חדשים. זה שלוש שנים שאנחנו מבקשים להחיש את הכנת החוק הזה. אין חשש שלא נגיש את התקנות, ואין צורך לחייב אותנו לעשות זאת.

ז. ורהפטיג:
בכמה חוקים נתנו לקק"ל יתרונות מסוייפים. אם כתוב פה 'אותן המטרות, כולן או מקצתן', אינני יודע איזה גוף יהיה זה, ויתכן שלא נרצה להעניק לו אותם היתרונות שניתנו לגוף הקודם.

י. הררי:
אם מכניסים לענין את הסמלה, צריכה הסמלה לחייב את הקק"ל להעביר את כל רכוסה על שם החברה החדשה, פרט לאותם הדברים שהסמלה תסכים כי לא יועברו. אז מפילא יהיה ברור בכל מקום שתזכר הטלה "קק"ל" שהכוננה לחברה החדשה ולא ליסבה.
אינני מציע הצעה לניסוח. אני מציע לסבות את התחלת החוק ואת סבנהו.

ס. בגין:
אני סובר שאפשר להעביר את ההצעה לוועדת הסרים לעניני חקיקה, לדיון נוסף עם באי-כוח הקק"ל.

ז. ורהפטיג:
יש לי ספיקות בצורך בחוק. אבל אם יש צורך בחוק, כי אז צריך להתחילו כך: טוקמת חברת קק"ל אח"כ צריך להזכיר את ענין התזכיר והתקנות. אם הולכים בדרך זאת, פירוש הדבר שהחוק מקים את החברה. עלינו להחליט אם אנחנו רוצים שהחוק יקים אותה או שהיא תוקם בדרך מדמיניסטרטיבית. אם בוחרים בדרך מדמיניסטרטיבית, איך צורך בחוק. דרך הביניים הטוצעת כאן, בה החוק גותן סמכות להקים את החברה - אינה נראית לי.

י. הררי:
אני מציע לכתוב בחוק כי נכסי החברה היסבה עוברים בטופן אוטומטי לחברה החדשה, פרט לנכסים סקבע מראש כי לא יעברו וניתן לכך אישור.

ד"ר יעקבי:
תקנות החברה החדשה כבר פוכנות. אבל אי-אפשר להגיד שהן חלק של החוק. אפשר לתת לשר הפנים סמכות לאשר או שלא לאשר את התקנות. בסמכות הזאת הניתנת לשר, ישנו סייב לכך שהמטרות תהיינה פחות או יותר זהות עם אלו של החברה הקודמת, אולי בשינויים קלים.

היו"ר ב. אזוביה:
לשם מה נחוצות המלים "כולן או מקצתן"?

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק וטסט
10.8.53
חוק קרן קיימת לישראל.

ד"ר יעקבי: בגלל סיבויים טכניים.

ה' אוסיסקין: יסנם כסה סיבויים. הסיבוי הראשון הוא שלפי התקנות משנת 1907 היתה הקק"ל רשמית לפעול בארצות שהיו אז בתורכיה האיטליית, כלוטר, בתורכיה, סוריה, ארץ-ישראל, חצי-אי-סיני. מצאנו כי אין דבר זה מתאים למצב של היום, וקבענו כי החברה החדשה תפעל רק בתוך מדינת ישראל.

הסיבוי השני הוא בכך שהיתה הגבלה מפורשת שאסרה על הקק"ל להחכיר אדמות בלתי יהודים או לקבועת שאינן נמצאות תחת פיקוח יהודי. בענין זה היו דיונים רבים בקק"ל, בועה פ' הציוני ובהנהלה הציונית. מצאנו כי היום אי-אפשר להקים חברה שתהיינה בה הגבלות כאלו, אם כי המטרה נשמרת כשהייתה: לרכוש קרקעות לסם התישבות יהודית. מצאנו כי אינו יכול להיות איסור מפורט, כי הדבר עלול להעמיד אותנו במצבים בלתי נעימים.

הסיבוי השלישי הוא במבנה. כיום חברי החברה הם בעלי מניות היסוד של "בנקאיס קולוניאל טרסט". מנחנו מציעים שחברי החברה יהיו מלה שבנותו זמן מספטיים כחברי הוע"פ הציוני.

ז. ורהפטיב: אין אלו סיבויים טכניים.

י. ויינט: בנוגע לחשש שהזכויות שהוענקו לקק"ל בחוקים שלנו לא יחולו על החברה החדשה: אם ישנו ספק שהזכויות האלה לא תהיינה, הרי זה דוקט לגבי הקרן הקיימת כיום, כי סטה "הקק"ל בע"ט" ובחוק נאמר דק "הקק"ל".

א. ידין: אם רוצים להעניק לגוף החדש את הסטכונות שהיו בתובות עד עתה לגוף הקודם, צריך להכניס סעיף מיוחד בענין זה.

בפני הוועדה מונחת הצעה. אם תוך כדי הדיון יהיו הצעות או החלטות בדבר סיבויים, נהיה פוכנים לסנות את החוק. לפי שעה מתנהל הדיון לפי הצעת החוק המונחת לפנינו. אינני רואה דרך להחזיר את ההצעה לגוף אחר. הדבר מונח. בפני הוועדה ועליה להחליט מה תעשה בו.

י. קליבנוב: בדרך הסוצעת על-ידי פר ידין אינני חושב שעבודתנו תהיה יעילה. לחברי הוועדה ישנה הרגשה שצריך לבנות את החוק הזה לגפרי אחרת, והרי לא נתחיל לעבד כגון את הצעת החוק החדשה.

אני מציע שבקט מסטרד הסטפטיים לנסח לנו מחדש את הצעת החוק, או, על כל פנים, לעיין בדבר הזה. אם לאחר עיון יגיע מסטרד הסטפטיים למסקנה כי עלינו לדון בהצעת החוק המונחת לפנינו, לא תהיה לנו ברירה. על כל פנים, כדאי לדחות את הדיון לכמה שבועות. בלשו הכי לא נאמר אותו לפני הפגרה.

היו"ר ב. מזניה: אין להניח שאין מנחנו יכולים לסיים את החוק לפני הפגרה. אינני יכול להבטיח כי נקבל אותו כמלימת הכנסת, אבל נוכל לסיים את הדיון בו בוועדה אם נמצא לכך דרך יעילה.

י. קליבנוב: אני מציע שתזכיר ההתאגדות יהיה חלק מהחוק, ושמנחנו נאמר אותו כמו שבזכרו הנציב העליון איסר את חברת פיק"א.

י. הררי: אין הכרח שהתזכיר או התקנות של החברה החדשה ייכנסו לחוק.

אני מציע להתחיל את החוק בסעיף האומר כי כל הרכוש של הקק"ל הנמצא בתחום שיפוט של פדינת ישראל, יעבור לחברה החדשה שתיקרא "קרן קיימת לישראל". רק אם יבואו הסעיפים הקובעים אין תירסם החברה הזאת וכן סעיף האומר כי תוקף תקופה מסוימת - אין זה חשוב לי איזה תקופה, אבל צריכה להיות הגבלה בזמן - צריכה החברה להציע הצעה של תזכיר ותקנות, ואז יאשר שר המספספים את הקמת החברה. על-ידי כך תהיה העברה אוטומטית של התחייבויות החברה הקודמת על החברה החדשה, ובכל מקום שטוונורת בחוק החברה הקודמת, יהיה ברור שהדבר חל על החברה החדשה. לזאת צריך להוסיף: פרט למקרים שהוגשה בקשה על-ידי החברה הישנה להשאיר זאת על שמה, אבל גם דבר זה צריך להתפרסם בעתון הרשמי. לאחר הדברים האלה יבואו הסעיפים הנוגעים לפטור מססים וכד'.

ז. ורהפטיג: אני יכול לקבל את הצעתו של חבר הכנסת הררי.

לדעתי יהיה הדבר לטובת הקק"ל אם תזכיר האגודה ייפצא בתוך החוק, כתוספת לחוק.

לא אסכים לשינויים בסמי המטרות הראשונות של הקק"ל. אינני סובר כי ציטוטם הפעולות לסמח פדינת ישראל, יש בו מן ההגיון והתבונה. הקק"ל היא מוסד של עם ישראל, ולכן אינני רואה את ההגיון בשינוי זה.

הקק"ל היא חברה של עם ישראל ולא של פדינת ישראל. פדינת ישראל חייבת לדאוג לכל תושביה; עם ישראל אינו חייב לעשות זאת.

לכן אני מציע להשאיר את המטרות של חברה הקיימת ללא שינוי.

ט. בנין: אני חושב שכל החוק פחות, וכל דבר פחות, יותר מסיים בו תועלת, יש בו בזק. אבל אני רוצה להעמיד את חברי הוועדה על העובדה שגם במקרה שיצורף תזכיר לחוק, אם תישאר בחוק הפיסקה האוטומטית "אותן המטרות כולן או מקצתן", אנחנו עלולים לעשות דבר אשר לא ייעשה. אנחנו יודעים כי הקק"ל או המוסד המפקח עליה כבר שינו את המטרות האלו. אין כל אמת בגלים "אותן המטרות, כולן או מקצתן". לא מטרות שונות; המטרה שונתה. הקק"ל הוקמה כדי לגאול את אדמות ארץ-ישראל בידי זרים. הקק"ל עושה בפדינת-ישראל עסקים שיש הטוענים כי הם הכרחיים ויש. המפקקים בכך. היא גומלת אדמה מספספסלת ישראל, בעוד שמטרתה אחרת לגמרי. הדובר בשינוי המטרה. על כן, אם רוצים לאמר את האמת ולדידם של אלה החושבים שהחוק דרוש, צריך לכתוב: "תוקם חברה שמה קרן קיימת לישראל ומטרותיה: א, ב, ג, ד וכו'". אם הקק"ל אינה רוצה מפילו לבנות לגאול את אדמות הגלעד, היא שונה את מטרתה, וצריך לאמר זאת בחוק.

מאחר שאין זה ענין לדיון בסעיפים, אני מציע שתהיה התייעצות מוקדמת בין הגורמים השונים.

ד. בר-רב-האי: ועדת החוקה, חוק ומספספס איננה הפורום לדיון על מטרותיה של הקק"ל. אם אנחנו מקבלים את ההצעה לתת לקק"ל מעמד מיוחד ולהקים חברה ישראלית על יסוד חוק, ואם אנחנו מחליטים לכלול את התזכיר בחוק, כי אז אין צורך בהגדרות; זה טובן סאליו. גם אם אנחנו מוותרים בצורה סמלית כי יהיו לחברה החדשה אותן המטרות שהיו לחברה הרשומה בלונדון, גם בנסח זה אינו דורש הגדרות. זוהי חברה שהתנועה הציונית יצרה אותה, ואם נכניס לדיון זה פוליטיקה ציונית, רק נסבך את הענין. אנחנו רוצים בחוק מיוחד לקק"ל.

אני הולך בעקבות הצעת הררי וורהפטיג. חסר פה סעיף דקלרטיבי, הפני שרק אמנו נובעים ומובנים הסעיפים האחרים של החוק.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ונספח
10.8.53
חוק קרן קיימת לישראל.

ד. בר-רב-האי: אנשי מסדר המספטיים שסמכו את הויכוח שהיה פה, מתפקידם להעביר את ההערות שנשמעו לשר המספטיים. היה רצוי שהם יכינו לנו הצעת נוסח חדשה, על סמך ההערות שנשמעו, בעקבות הצעת חבר הכנסת הררי.

חסר בחוק טעיף הטזכה את החברה החדשה בזכויות שניתנו לחברה הקודמת לפי חוקים אחרים.

ב. אזניה: אני מציע שבקיה ועדת מסנה מצומצמת אשר יחד עם אנשי מסדר המספטיים ונציגי הקק"ל ינסו להציע לנו הצעה אחרת.

י. הררי: אני מציע לכסור את הדבר ליועציה המספטיים, מבלי להקיה ועדת מסנה.

י. ויינס: צורה זו של הצעת החוק אינה מקרית. הכנסת אינה מוסמכת לקבוע מה הן מטרותיה של הקק"ל. יש בחוק הבחנה ברורה בין מה מצריכה לעשות המדינה - וזה כלול במסעיפיה 6 ו-7 של החוק. מטרות הקרן ייקבעו בתזכיר ובתקנות. אם נכניס זאת לחוק, פירוט הדבר כי הכנסת לוקחת לעצמה את המטכות לקבוע את מטרות הקק"ל.

יתכן שהנוסח "מותן המטרות" אינו מדוייק, ואולי מפטר היה לכפוף נוסח אחר. אין גם כל סביעה לקבל את הצעתו של חבר הכנסת הררי. אבל ברור כי עמדת הממשלה היא כי אין הכנסת קובעת את התקנות ואת התזכיר של הקק"ל. לכן אין היועציה המספטיים מוסמכים לנסח הצעה כזאת.

י. נדר: אני מציע לדחות את הדיון עד אחרי הפגרה.

א. ירון: אני מציע שהדיון על ההצעה הזאת ייסטך בסבוע הבא. בינתיים ידונו אנשי מסדר המספטיים, אנשי הקק"ל וגורמי הממשלה על ההצעה לאור ההערות שנשמעו.

הוחלט: היועציה המספטיים ינסחו הצעה בהתחשב עם ההערות שנשמעו בוועדה.

היו"ר ב. אזניה: אני מודיע לחברי הוועדה כי בישיבת יום ד' בדין בסני דבריהם: חוק הניסוחים והגירוסיין וחוק המספטיים.

הישיבה נבעלה בטעה 13.00.